

Μεταξύ τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἡ Μακεδονία, καὶ περ περιπα-
γοῦσά ποτε τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν εἰς νικηφόρον ἄρματος κατὰ
πάσαν σχεδὸν τὴν Ἀνατολήν, εἶναι σήμερον δυστυχῶς κατὰ τοῦτο ἄ-
λωτ ὁμοφυλῶν χωρῶν ἐνδεεζέρα. Ἐνεκα ὅμως τῆς δέσεως, τῶν ἰσορι-
κῶν αὐτῆς περιζαίσεων καὶ τῶν ποιικίλων αὐτῆς σχέσεων πρὸς τὰς
περὶ αὐτὴν χώρας ἡ πνευματικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις εἶναι ἡ μεγίστη
τῶν τοπιῶν ἀναγκῶν, ἣν πάντες πρὸ πολλοῦ αἰσθάνονται καὶ προδύμοι
εἶναι, ὡς πεπεϊσμεδα, νὰ θεραπεύσωσι κατὰ δύναμιν.

Ἄλλ' ἡ εὐτοῦς τῆς πατρίδος παιδείσις εἰς περιπτείας παλλὰς ὑ-
ποκειμένη, καὶ ἄλλως εἶναι δυσχερὴς εἰς τοὺς πλείους καὶ δυσέπι-
τος ὁδὸν φιλοτιμῶν ἀγωνίζονται σήμερον αἱ Μακεδονικαὶ πόλεις
εἰς σύζασις καὶ διατήρησις σχολείων. Ἄλλ' ὅ ἐν Μακεδονίᾳ ματαρτισ-
μοῦ δουίμου τῆς σχολείου μέσης ἐκπαιδεύσεως εἶναι εἴτι δυσματόρδω-
τος οὐ μόνον διὰ τὴν σπανίαν κατὰ ἔσοχειωμένων μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρμῶν μέσων πρὸς τοῦτοις ἡ σύζασις γυμνασι-
ον ἠδὲ ἀποβίτη εἰς περιωρισμένον τινα κῶνον ἐνεργείας καὶ
ἠδὲ παραγάγη χρονιωτέρου τοὺς καρπούς.

Ἡ πρωτίτη καὶ μάλλον ματεπειγούσα τῶν ἀναγκῶν τῆς Μακεδονίας
εἶναι ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδεσις, ὃ πρὸς τὸν λαὸν ἐπιούσιος οὗτος ἄρτος, δι'
οὗ παρασκευάζεται ἡ πνευματικὴ τοῦ λαοῦ υἱεία, δι' οὗ τιθεταὶ εὐρέσει
βάσεις τῆς περαιτέρω πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον
ὁ αἰσίδμος Κωνζαντίνος ὁ Βεγγίος ματεγίπε κληροδοτήμα ἀξιολόγου ἠδὲ
παραγαγόν καρπούς· ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦτο ἀπίθη πρὸ πολλοῦ ἀνεπαρμῆς πρὸς
τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος, τὸ δὲ μέρος αὐτοῦ ἐκρίθη εὐλόγον νὰ προοριθῆ

ὑπὲρ τῶν τὴν μέσθην ἢ ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν ὑποδουμένων, τίς δὲ μέ-
ρος αὐτοῦ εἶνε προσδωρισμένον χάριν τῶν ἐν Ἑλλάδι Μακεδόνων.

Τῶν δ' ἐν τῇ Ἑλλάδι Ἰπποκρίτων διδασκάλων τὰ ἴσα εἶνε ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον οὐσιωδῶς διάφορα τῶν ἐν ταῖς ἡμετέροις χωρίοις. Οὗτοι δὲ πρὸς
ἄλλην νομισματικὴν μονάδα ἐξωμισμένοι ἀποβρέπουσιν εἰς ἀμοιβὴν ἀνω-
τέραν ὡς πρὸς τὰ συνέδη τῶν ἡμετέρων δήμων μέσσα. Πρὸς ταῦτοις δὲ μὴ
ἔχοντες δεσμούς πρὸς τὴν κοινότητα εὐερίην δὲν διαμένουσι καθεροὶ εἰς τὴν
δαίτην των. Τίς δὲ ἀνήκοντες εἰς ζέην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαισιότητα δὲν ἀπο-
λαμβάνουσι πάντοτε τῆς ἀγαθίας παρὰ τῆς ἐχρήσιμης συνθηκῆς προζασίας.
Ὅθεν οἱ ἐξ Ἑλλάδος εἰς Μακεδονίαν πεμπομένοις δημοδιδασκαλοὶ εἶναι ἐν-
ἀριθμοὶ καὶ δυσπόριζοι.

Τὸ μόνον λοιπὸν καὶ οὐσιωδῶς μέσον πρὸς διὰ δόξιν τῆς παιδείας
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ εἶναι ἢ ἐν αὐτῇ αὐτῶς δημοδιδασκαλείῳ, ὅπερ καὶ
εἶναι ἐπιπλέον δι' ἐξασσόντων πόρων ἢ οὐδὲν ἴσως ἄλλο ἀτάλογον σχολεῖον
καὶ ἀπιζοιχέι ἀριθμῶν πρὸς τὴν παρούσαν κατελείνουσαν ἀνάγκην τῆς
ἐν Μακεδονίᾳ ἐκπαίδευσως. Ὅθεν δεῖται τυχὴ πάντως τῆς συνδρομῆς τῶν
ἀπανταχοῦ Μακεδόνων, ὅσοι δὲν ἐπιγαυδαίνονται τῆς ἀρετῆς τῶν κοινότη-
των, ὅσοι σήμερον ἀδυνατοῦσι νὰ πέμπωσι μακρὰν ἴσως τροφήν αὐ-
τῶν ἐπὶ ἀδρά τῇ δαπάνῃ, καὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ φιλοφρονῶν ἀνδρῶν, ὅσοι
ἐν τοῦ πληθοῦτος εἰς ἀνάγκας ἐλλείποντες τῆς πατρίδος δύνανται διὰ μι-
κρῶν μέσων νὰ συντερίσωσι τὸ κατ' ἐαυτοὺς εἰς δεραπείαν αὐτῶν.

Ὅθεν ἀποτειρόμενοι πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Μακεδόνες καὶ ὑποβάλλοντες αὐ-
τοῖς τὴν μεγάλην ταύτην ἀνάγκην τῆς πατρίδος παρακαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ συντερί-
σωσι τὸ κατὰ δύναμιν διαφυλάσσοντες τὴν περίεσθην ταύτην ὡς ἡδὴ περὶ τῆς πα-

πιδος μετρημα και των εν Μακεδονία πόρων και των εν αυτη γυγογεντων αν-
δρων και των μαυροδεν υπερ αυτων εϋχομενων.

Επειδη δε προειπται ου μοτον παρασκευη διδασκαλων του σου, αλλα και μαθη-
ταισιν ηδων διαιτων προς την ερωσιν του εργου και οι προσκευασμενοι μετρηδο-
μαχοι δεχονται μεν εινδαι εϋπρατοι ωτ εις την υσολειαν των χωριων ανηκουσαι, αλλα δι-
αυτο τουτο δεχονται εχη αναγκη παιδαγωγησων, δια ταυτα δε μαθηματα τουτο
συμφερει να ηνε παιδαγωγησων, ωτ ε ο ε αυτω διδασκουμενοι να ενδαιωνται και
να συτηρεσονται μετα διδασκων η διαιτων διδασκων, ωτ ου μοτον δια των
μαθηματων, αλλα και δια της προμετρησ η επιμετρησ η δια των ετ ανεισων αν-
κεισων να παιδαγωγησων. Οταν συμφερει εν τω ματαζηματι τουτω να εταρχη
μικρα ης εβημοδην η συροζαι η ενδοσμοιαι η ενοσπραφωμαι, ετι δε η αλλα
παρακειμενος η τειος δημοτικωσ η κλεισων χρησιμευσων εις εσφαρμωην της δημο-
διδασκαλιας προς τον μετρηδομαχοσ. Εστω δε εργον εινε, αι αι τοπωνια περι-
τασες δεν αντιβαινωσ, να τεισιν κατα τα αναπο της ορισθησμενης ποσως αποζασιν.

Ποσοι του οχοειου τουτου δεχονται εινδαι α) αι εφ απαλ γεννησμενοι συν-
δρομαι, β) αι ματ ετος, γ) αι επι ωδισμενας υποτροφιας η ημετροφιας αι
τε παρα των δημων η αι παρ ιδιωτων, δ) το μερος του βεγγειου εμπροδοτηματος
το προς τον ουσπον τουτου ορισθησμενον, ε) τα εμπροδοτηματα, ων ανωωσ δεξει, του
χρονου προιοντες, ευμαιρησ η οχοζη. Αλλα συμφερει προ παντων η υποτρο-
φια να ηνε εσον το δυνατον μετρια η η διατα ορεινη μεν η ουστομος, αλλ
ολιγαρησ, η δε διδασκαλια τριετικη το ποση η περιορισμενη εις τει χρησιμα ποσων.

Προς ευτειρησ του ενωσρησ τουτου ουσπου δεξει συζαδη επιτροπη
ει των γυγογενεστων προειρητων ανδρων των επιστημοτηρων της Μακεδονικησ
ποσων, ητις δεξει οριση τον προεδρου τον γραμματεια και τον ταμιαν αυτων.

Αὐτὴ δὲ δεῖται ἀποταθῆναι πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Μρακεδοῦνας εἰς συζήτησιν
συνδρομιῶν πεμφθησομένων τῷ ταμίᾳ.

Ὅταν δὲ αἱ συνδρομαὶ ἀπογεύσωνται ποσὸν ὅπως ἂν ἀξιοῦσιν, ἢ ἐπιτρο-
πὴ δεῖται ἀποταθῆναι πρὸς ἀνδρας περὶ τὰ λοιπὰ δοῦναι ὅπως συντά-
ξωσι τὸν ματοισμὸν τῆς σχολῆς, ἢ δεῖται ἐπιδερῆσαι ἢ ἐγχειρῆσαι, δεῖται
δὲ ἐπιλέγειν ἢ τὸν ματαίημον τόπον ἔνθα δεῖται συσταθῆναι ἢ σχολῆν, καὶ τὸ
γῆπεδον, ἐφ' οὗ, ἢ τὸ οἰκοδομημα, ἐν ᾧ δεῖται ἰδοῦσθαι, ἀκούουσα ἢ τὴν γινώ-
μην τῶν γεννηαιωτάτων τοῦ ἔργου τούτου συνδρομητῶν. Ἄν δὲ ἴδωσιν
εὐδοκούντως, αἱ συνδρομαὶ φανώσιν ἐπαρμεῖς ἢ μοιδοῖ ἐύλογον τὰ ἰδοῦσθαι
ἐπίτηδες οἰκοδομητῆ, ἢ ἐπιτροπὴ δεῖται ἀποταθῆναι εἰς δόμμον ἀρχιτέκτονα,
ὅστις, συνεννοούμενος μετὰ τῶν συνταξάτων τὸν ματοισμὸν, δεῖται σχεδιά-
σαι ματαίημον πρὸς τὸν διοικὸν διαγράμμα. Ἄλλ' ὅπως ἢ ἂν ἔχη, ἢ ἐπι-
τροπὴ ἅμα ἐγχειρῆσαι τὸν ματοισμὸν δεῖται συντάξαι προὔποιοισμὸν τῆς
συστάσεως ἢ τῆς κατ' ἕτος ἀντηρητικῆς τοῦ σχολείου, οὗτινος ἀντίγραφον
δεῖται ὑποβάλλειν εἰς πάντα τοὺς συνδρομητας.

Ταῦτα εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Μρακεδοῦνας ὑποβάλλοντες εὐχόμε-
θα ὅπως ἢ μοιδοῖ αὐτὴ τῆς πατρίδος εὐχὴ ταχίως πραγματοποιηθῆναι
τῆ συμπεράσει αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς πομπηδοῦς καὶ φυλάξεως
ἡμῶν Μρακεδοῦνας.